

[Prieme.]

vilde det vel være naturligt, om Hr. Andersen-Nexø i Lighed med hans tidligere Partifælle her i Tinget, Hr. Munch-Petersen, ogsaa tog en Billet og rejste til Rusland. Man maa formode, at Hr. Munch-Petersen ikke mere er i Stand til at udtale sig om, hvordan Forholdene er i Rusland, men det kan jo være, at Hr. Andersen-Nexø, hvis han blev derovre i lidt længere Tid, vilde komme til den Opfattelse, at der dog ikke er saa behageligt, som han nu er tilbøjelig til at mene.

Jeg vil, som sagt, anbefale det stillede Ændringsforslag til Vedtagelse, idet jeg haaber, at det ikke vil give Anledning til nogen større Debat.

Undervisningsministeren (Jørgen Jørgensen): Som det allerede er sagt, er det jo ikke sædvanligt, at Spørgsmaalet om Forfatterunderstøttelse bliver drøftet ved Finanslovens anden Behandling, og det ærede Medlem Hr. Prieme har ogsaa ikke Aarsag til at beklage sig over, at der ikke foreligger nogen Indstilling fra Udvalget om disse Understøttelser. Dette Udvalget har som sin Opgave at møde med en Indstilling, saaledes at dets Forslag kan blive drøftet ved Finanslovens tredje Behandling, og i det hele taget vilde Udvalgets Stilling blive noget vanskelig, hvis Rigsdagen fulgte den Fremgangsmaade i Forvejen at pille enkelte Forfattere ud og sige: Dem maa I ikke tage med. Jeg tror, det er bedre, at vi fortsat holder os til den formelle Fremgangsmaade, som hidtil har været fulgt, og at vi drøfter de Ting, der skal drøftes, paa det Tidspunkt, hvor vi plejer at drøfte disse Spørgsmaal her i Tinget. Og gennem flere Aar har Rigsdagen fulgt den Fremgangsmaade først at tage Stilling til Sagen, efter at Udvalget har behandlet de indkomne Ansøgninger og er fremkommet med sin Indstilling.

Der har tidligere her i Rigsdagen været stor Strid om enkelte Forfattere, Strid om, hvorvidt de burde nyde Statsstøtte eller ikke, og jeg gør her opmærksom paa, at det, det drejer sig om, er ikke en Hædersgave til Forfatteren Andersen-Nexø, men det er om en almindelig Statsstøtte som den, andre Forfattere faar. I de senere Aar er disse Bevillinger imidlertid gaaet igennem uden Diskussion, Rigsdagen har betragtet den saglige Vurdering som afgjort ved Udvalgets Afgørelse, og man har ikke ment det formaalstjenligt at rejse en Diskussion om de enkelte Forfatteres særlige Meninger eller Synspunkter.

Naar Medlemmer af Det konservative Folkeparti nu har rejst Spørgsmaalet om Forfatteren Andersen-Nexøs Forfatterunderstøttelse paa denne ekstraordinære Maade, forstaar jeg, at dette er fremkaldt ved den udfordrende Maade, hvorpaa Andersen-Nexø har optraadt, ikke mindst i de sidste Maanedere. Det er forstaaeligt, at slige Følelser kommer frem, men jeg vil alligevel raade til, at Rigsdagen fremdeles tager det Standpunkt ikke at lade sin Stilling bestemme af Antipati eller Sympati over for den enkelte Forfatter, men alene lader Hensynet til, hvad den paagældende har ydet gennem sine Bøger, være bestemmende.

Selv om der i dette Tilfælde trækkes store Veksler paa Begrebet Aandsfrihed, raader jeg alligevel til, at Rigsdagen ikke forlader den Linie, som hidtil er fulgt.

Kristen Amby: Jeg har bedt om Ordet, fordi jeg ikke kan stemme for det Ændringsforslag, enkelte Medlemmer af mit Parti har stillet her til Undervisningsministeriets Budget om at fratage Forfatteren Andersen-Nexø den Understøttelse, han har. Det er ikke, fordi jeg ikke i et og alt deler den Betragtning, som baade det ærede Medlem Hr. Fr. Andersen, Undervisningsministeren og det ærede Medlem Hr. Prieme var inde paa: at man ikke kunde bruge Ord stærke nok til at fordømme visse Udtalelser og visse Handlinger af Andersen-Nexø i den Situation, vi er inde i. Jeg skal herom kun sige en eneste Ting — og det synes jeg ogsaa nok der var Grund til at sige —, at det er mig, og det er vel de allerfleste Danske ubegribeligt, ogsaa dem, der kender Andersen-Nexøs Produktion, og først og fremmest maaske dem, at en Mand, der fra første Færd, da han traadte frem inden for Litteraturen, har talt de maas og undertryktes Sag, nu vender helt om og taler, saa man over hovedet ikke kan begribe, at det kan være den samme Mand, der taler.

Men naar jeg alligevel ikke kan være med til et Forslag som det, der her foreligger, saa er det dels af den Grund, at det er jo ikke en Hædersgave, Andersen-Nexø faar af den danske Stat, som dansk Statsborger, der har gjort sig fortjent over for Staten paa en eller anden Maade, saa at Staten ved fortsat at give ham denne Hædersgave ogsaa skulde godkende hans Handlinger i øvrigt. Nej, det er simpelt hen en Bevilling, han faar paa Finansloven for sit Arbejde som Digter, som Litterat, og naar man ved, hvor økonomisk daarligt det danske Folk i Almindelighed behandler